

स्थिते R. 2, 39, 24. शीलं संरक्ष्यम् Spr. (II) 321. शीलं रत्न KATHĀS. 13, 135. °वर्जिता R. 2, 37, 22. शीलेन विक्रोः Spr. (II) 2464. RĀGA-TAR. 6, 328. हृदयं शीलं च पततो मे R. 2, 71, 32. शीलं (विनश्यति) खलोपासनात् Spr. (II) 2991. °विप्रकृत् RĀGA-TAR. 3, 496. न रावणः °गुणाय वर्तते R. 5, 37, 30. गुणशीलतः BṛĀG. P. 4, 1, 64. vom guten Charakter einer Kuh 9, 4, 33. श्र° n. Unsittlichkeit: अशीलं कस्य भूतये KATHĀS. 4, 84. 17, 147. adj. schlechten Gewohnheiten fröhnend, unsittlich MBH. 12, 4619. R. 3, 40, 16. KIR. 11, 25. MĀRK. P. 20, 24. — 4) pl. Spr. (II) 4116 wohl fehlerhaft für शिल्प. — Vgl. अकर्म°, अर्य°, किं° (auch MĀRK. P. 69, 29), तच्छील, तथा°, दान° (adj. auch JĀG. 1, 213. R. 2, 50, 8. 4, 44, 83), दुः°, दुःख° (auch KUMĀRAS. 3, 7), धर्म° (adj. auch MBH. 4, 16. R. 2, 72, 34. 98, 19), पाप° (auch R. GORR. 2, 11, 13. KATHĀS. 17, 143), पुण्य° (MBH. 13, 323. R. GORR. 2, 21, 3), प्रताप°, भद्र°, मक्षा°, मोक्ष°, पञ्च°, यथा°, लज्जा°, वि°, विक्रम°, विलास°, वृष°, व्यप°, शान्ति°, मु° und शैली.

2. शील 1) m. a) Boa (अजगर) ĀBDA. im ÇKDR.; vgl. शीर् und शीवन्. — b) N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 8, 2172. eines Fürsten TARĀN. 2, 145. fg. 158. 279. WASSILJEV 52. fg. — 2) f. आ N. pr. der Gattin Kaupḍinja's TITHĀJĀT. im ÇKDR. HALL in der Einl. zu VĀSAVAD. 21. °भट्टारिका ebend. शीलभट्टारिका Verz. d. Oxf. H. 125, a, 9.

शीलक n. Ohrwurzel H. 4. 119.

शीलकीर्ति m. N. pr. eines Mannes TĀRAN. 235.

शीलखण्डन n. das Verletzen —, Aufgeben des sittlichen Wandels, — der Ehrenhaftigkeit PĀNĀT. 46, 3 (ed. orn. 54, 13. fg.).

शीलता f. 1) = 1. शील 3): कुत्रपता शीलतया राजते Spr. (II) 2713. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 306, Çl. 16. — 2) nom. abstr. von einem auf 1. शील 1) ausgehenden adj. oomp.: तुल्य° MĀRK. 101, 19. सत्य° R. 1, 3, 9. शालीन° UTTARAR. 128, 7 (173, 4). त्याग° Spr. (II) 3862. दोदुःख° RAGH. 3, 6. अटन° SUÇR. 1, 312, 20.

शीलत्याग m. das Aufgeben des sittlichen Wandels, — der Ehrenhaftigkeit KATHĀS. 13, 80.

शीलव n. = शीलता 2): नित्यस्वाध्याय° R. 2, 32, 18. धनुर्व्यापाम° R. GORR. 2, 65, 18. दुःख° SUÇR. 1, 192, 6.

शीलधर् 1) adj. ehrenhaft BṛĀG. P. 3, 14, 48. — 2) m. N. pr. eines Mannes KATHĀS. 74, 25. fgg.

शीलन (von शीलप्) n. das Ueben, Pflegen: पुण्य° MBH. 12, 12086. das Oblieden, Studiren: लेखन° 9860. = गुणानी Bestimmung des Wertes einer Lesart TRIK. 2, 7, 4.

शीलपालित m. N. pr. eines Lehrers TĀRAN. 198.

शीलभङ्ग m. ein Bruch im sittlichen Wandel, — in der Ehrenhaftigkeit Spr. (II) 321.

शीलभट्टारिका s. u. 2. शील 2).

शीलभद्र m. N. pr. eines Mannes HIOUEN-THSANG 1, 451. 2, 47. 78. 373. Vie de HIOUEN-THSANG 144. 146. 152. 163. 215. TĀRAN. 205.

शीलभाज् adj. ehrenhaft Spr. (II) 3019.

शीलभ्रंश m. Verlust der Ehrenhaftigkeit KATHĀS. 21, 114. 34, 19.

शीलय् (von 1. शील), °पति DĀTUP. 35, 26 (उपधारणे, nach Vop. अ-भ्यप्ते und अतिशयने). zu thm pflegen, üben, fleissig anwenden, häufig genießen, colere KĀRĀKA 1, 5. पूर्वेण ग्रामान्निष्क्रमणाप्रवेशनानि शीलये-

VII. Theil.

डुत्तरेण वा ĀPAST. 1, 30, 7. अध्ययनगोपस्वप्नात् शीलयेत् SUÇR. 1, 239, 12. शोधनम् ÇĀRṢG. SĀM. 3, 4, 3. VĀGBU. 1, 7, 48. 65. काणितम् 8, 41. द्यूतम् MĀRK. 34, 19. नीलनिचोलम् so v. a. tragen, anlegen Gīt. 5, 11. विद्याम् so v. a. beherzigen ÇĀM. zu KĀTHOP. S. 73. sich angelegen sein lassen, seine ganze Aufmerksamkeit auf Jmd richten: देवयानीं कथ्याम् MBH. 1, 3207. सौधमौलिम् Bhāminiv. in Verz. d. Oxf. H. 130, b. bewohnen (vgl. सेव् und colere): गहनमपि शीलितम् Gīt. 7, 4. सन्नलनलिन्दलशीलितशयन so v. a. bereitet, zurechtgemacht 9, 6. शीलित mit Präsensbedeutung Kār. zu P. 3, 2, 188. Vop. 26, 131 (शिव so v. a. cultus). = चीर्ण TRIK. 3, 2, 15. — Vgl. शीलन.

— अति im Uebermaass anwenden u. s. w.: स्नेहवस्तिं निवृहं वा नैकमेवातिशीलयेत् SUÇR. 2, 212, 17.

— अनु es Jmd (acc.) nachthun, verfahren wie: एवं लीलानरवपुर्नूलोकमनुशीलयन् (कृत्वा) BṛĀG. P. 10, 23, 36. अनुम् 11, 3, 32. — Vgl. अनुशीलन.

— परि häufig genießen, — anwenden, — gebrauchen: तामुक्त्वला गुणवतीं जगद्देशभक्तिरत्नावलिं मुकतिनः परिशीलयन्तु Verz. d. Oxf. H. 37, a, No. 90. Çl. 9. सद्दालिपरिशीलिता । कविकल्पलताव्ययममली परिशील्यताम् ॥ 211, a, No. 498, Çl. 6. केषां नो परिशीलितो (so ist zu lesen) गणपतिभट्टः so v. a. studirt 283, a, No. 661. विषयः परिशीलित उच्यते so v. a. bewohnt P. 4, 2, 52, Schol. अल्पेन्दुरेखपरिशीलितभालरेखा so v. a. aufgetragen, angebracht KĀURAP. 7 bei HARB. 228. — Vgl. परिशीलन.

— सम् s. संशीलन.

शीलवत् (von 1. शील) 1) adj. wohlgesittet, gutgeartet, ehrenhaft, einen edlen Charakter habend MBH. 1, 1738. 3, 2446. 5, 696. R. GORR. 1, 79, 16. 2, 1, 15. 74, 54. 3, 74, 10. Spr. (II) 1834. 2415. RAGH. 10, 71. VARĀH. BRH. 13, 5. MĀRK. P. 72, 1. BṛĀG. P. 4, 2, 1. 22, 5. मु° dass. MĀRK. 174, 7. श्रुत° (so ist mit der ed. Calc. zu lesen) so v. a. श्रुतवत् und शीलवत् M. 3, 27. तेजोविदुर्गद्य° (das suff. gehört zu jedem einzelnen Worte) ŚĀN. D. 64. संविभाग° so v. a. संविभागशील adj. den mit Andern zu theilen pflegt VARĀH. BRH. S. 68, 112. — 2) f. °वती N. pr. eines Frauenzimmers KATHĀS. 36, 38. fgg.

शीलविप्लव m. das zu Schanden Werden der Sittlichkeit, — der Ehrenhaftigkeit KATHĀS. 13, 87. 29, 113. RĀGA-TAR. 3, 500.

शीलविलय m. dass. Spr. 2731.

शीलविप्रुद्धनेत्र m. N. pr. eines Devaputra (बोधिमण्डपरिपालक) LALIT. ed. Calc. 346, 12.

शीलवृत्त n. Ehrenhaftigkeit und gutes Benehmen; du. MBH. 13, 2339. sg. Spr. (II) 71. R. 1, 58, 20 (60, 23 GORR.). 77, 24. °विद् 2, 113, 16.

शीलशालिन् adj. sittlich, ehrenhaft (von Personen) BṛĀG. P. 6, 5, 23.

शीलकृ m. N. pr. eines Mannes (gute Sitten —, Ehrenhaftigkeit zu Schanden machend) KATHĀS. 58, 58.

शीलाब्ध (1. शील + आ°) adj. ehrenhaft (Person) Spr. (II) 4028.

शीलादित्य (1. शील + आ°) m. N. pr. verschiedener Fürsten RĀGA-TAR. 3, 330. HIOUEN-THSANG 1, 251. 2, 156. 163. Vie de HIOUEN-THSANG 161. 206. 215. REINAUD, Mém. sur l'Inde 142. fg. LIA. 2, 410. 749. 963. 3, 513. fgg. Ind. St. 3, 191. fg. — Vgl. शिलादित्य.

शीलभट्टारिका s. u. 2. शील 2).

शीलिक (von 1. शील) adj. am Ende eines comp.: अतो ऽन्यथाशीलिकः